

عنوان مقاله:

تحلیل نقش های کارکردی اشعار مولوی براساس بافت موقعیتی رساله سپهسالار از دیدگاه عملیات ارتباط یاکوبسن

محل انتشار:

چهارمین همایش ملی متن پژوهی ادبی نگاهی تازه به متون تاریخی (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

نسرین فقیه ملک مرزبان - دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه الزهراء(س)

زینب علیرضا - دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

رساله سپهسالار، یکی از قدیمیترین اسناد تاریخی موجود درباره زندگی مولاناست. ازینرو درشناخت شخصیت مولانا و همعصران وی و همچنین شناخت دقیقتر بعضی آداب و رسوم و مناسبات آن زمان، متن تاریخی قابل استناد و شایان توجهی به حساب میآید. بخشی از گفتمان حاکم بر این کتاب اختصاص دارد به شان سرایش برخی از اشعار توسط مولانا؛ که این امر نشانگر بافت موقعیتی حاکم بر ذهن مولوی بهعنوان گوینده در سطح عاطفی کلام و وضعیت شنونده بهعنوان مشارک در سطح ترغیبی کلام، در پیامی بخصوص یعنی شعر ویژه مولاناست. یاکوبسن، بهعنوان زبانشناسی که بر ادبیت همواره تاکید داشته است و در تحلیل شعر، راه روشنی را پیش روی پژوهندگان قرار داده، با تبیین 6 مولفه عاطفی، ترغیبی، ارجاعی، فرازبانی، همدلی، ادبی امکان خوانش شعر را در لایه ای عمیق تر و کاراتر فراهم آورده است. در این مقاله سعی شده است تا برخی از اشعار مولانا که توسط فریدون سپهسالار نقل شده از منظر ساختگرایی یاکوبسنی مورد تحلیل قرار بگیرد. در پژوهش پیش رو خواهیم دید که خوانش اشعار بدون توجه به بافت موقعیتی، موجب پنهان ماندن برخی از کارکردها و درنتیجه عدم فهم کامل پیام شاعر میشود. آنگونه که بهطور مثال در اغلب اشعاری که ظاهرا کارکرد ادبی یا عاطفی صرف دارند، کارکرد ارجاعی یا ترغیبی نهفته است که تنها با خوانش در بافت موقعیتی خود را آشکار میکنند. همچنین به دلیل بداهه بودن شعر مولوی و درنتیجه نزدیکی زبان شعر به زبان گفتار، شاهد درهم تنیدگی انواع کارکرد خواهیم بود.

کلمات کلیدی:

رساله سپهسالار، یاکوبسن، شعرشناسی مولوی، ساخت گرایی، نظریه ارتباط

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/700352>

